

SEL KOMMUNE

ØKONOMISK ÅRSBERETNING

31.12.2018

Innholdsfortegnelse

Krav til årsberetning.....	2
Driftsregnskap.....	2
Resultat	4
Oppsummering regnskapsresultat.....	4
Budsjett som styringsverktøy.....	5
Rammeområdene:.....	5
Økonomisk analyse Hovedoversikt Drift.....	8
Sammendrag	8
Driftsinntekter.....	8
Driftsutgifter	10
Finanstransaksjoner	11
Interne finanstransaksjoner	11
Investeringsregnskapet.....	12
Budsjettavvik investeringer.....	12
Balansen.....	13
Eiendeler	13
Egenkapital.....	14
Gjeld	14
Arbeidskapital og likviditet.....	15
Internkontroll	16
Interkommunalt samarbeid	16
Likestilling.....	16
Heltidskultur	17
Likebehandling.....	17
Sykefravær.....	18
Etiske retningslinjer.....	18
HMS.....	18
Universell utforming	18

Krav til årsberetning

I henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning og GKRS (God Kommunal Regnskapsskikk) nr. 6 skal rådmannen utarbeide årsberetning og fremme denne for formannskapet eller annet organ etter kommunestyrets bestemmelse.

Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret samtidig med at årsregnskapet legges fram. Årsberetningen er rådmannens redegjørelse for kommunens virksomhet det siste året. Det skal redegjøres for kommunens utvikling, spesielt de faktorer som påvirker resultat og finansiell stilling. Årsberetningen er pliktig informasjon etter lov og forskrift og er ment å være utfyllende i forhold til den informasjon som gis i årsregnskapet.

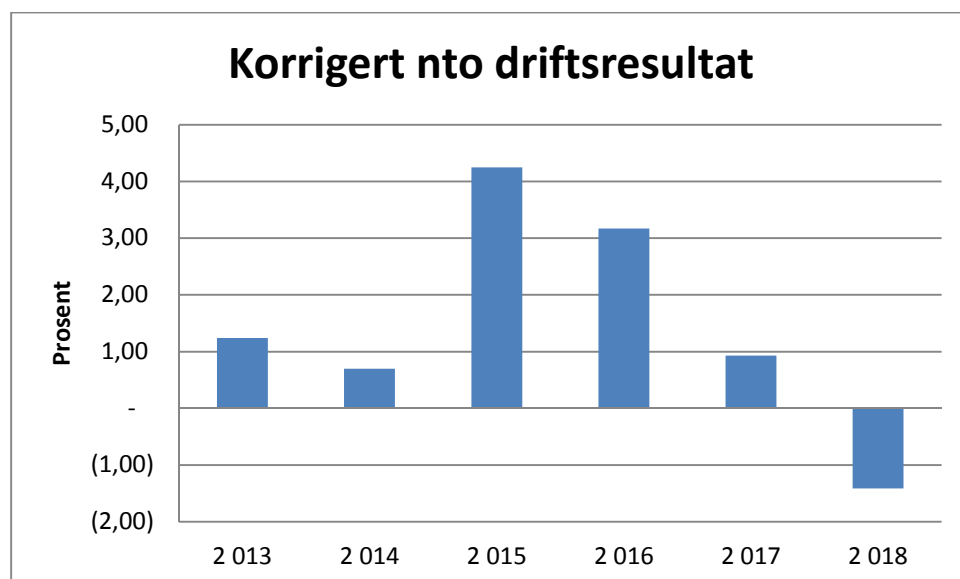
Driftsregnskap

Økonomiske handlingsregler i Sel

I 2013 vedtok kommunestyret i sak 42/13 økonomiske handlingsregler for overordna økonomisk styring i Sel. Ved valg av nøkkeltall ble det lagt vekt på at de skal være lette å forstå og enkle å benytte i den praktiske økonomistyringen av kommunen. For å oppnå dette er det viktig at de økonomiske nøkkeltallene ikke er for mange, eller for kompliserte å beregne. Valg av nøkkeltall bør også gjøres på bakgrunn av det som SSB, KMD, KS, Fylkesmannen og presse bruker. Handlingsregel 1, korrigert netto driftsresultat, ble i forbindelse med budsjettbehandlingen i 2016 redusert til 1,75 %. Dette ble gjort i tråd med anbefaling fra Teknisk beregningsutvalg.

1. Korrigert netto driftsresultat skal over tid være 1,75 % av driftsinntektene.
2. Disposisjonsfond skal over tid være 10 % av driftsinntektene.
3. Netto lånegjeld skal over tid ikke overstige 70 % av driftsinntektene.

Handlingsregel 1

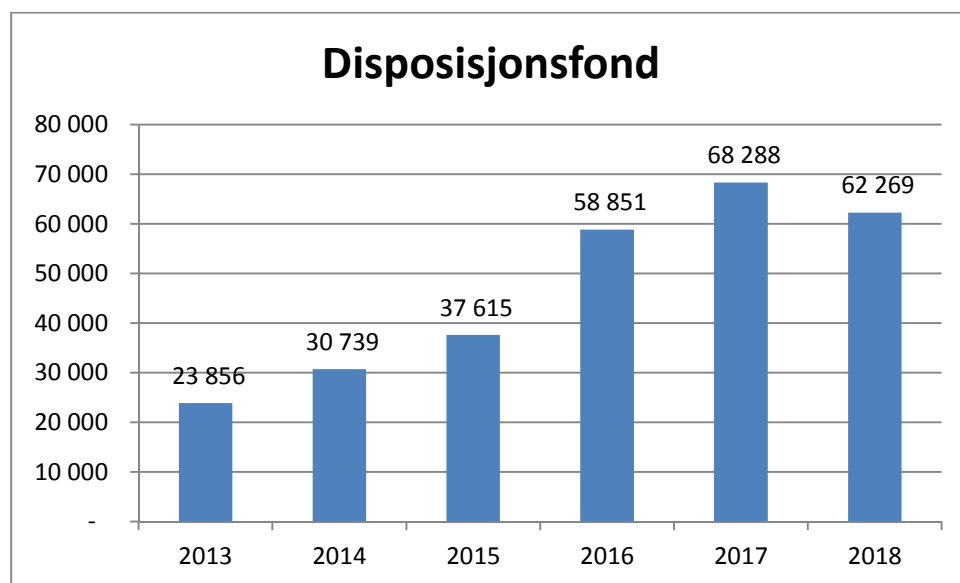
Korrigert netto driftsresultat utgjør -1,41 % av driftsinntektene.

Resultatet for 2018 er betraktelig svakere enn de foregående årene.

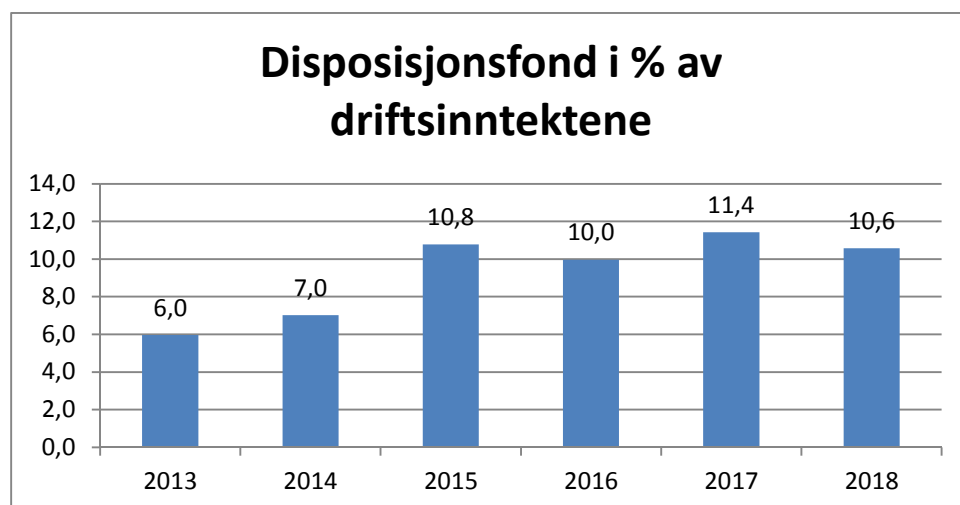
Etter pliktige og vedtatte avsetninger og hensyntatt netto premieavvik, er regnskapet gjort opp med et korrigert netto negativt driftsresultat tilsvarende kr 8,4 mill.

Netto driftsresultat viser resultat etter finansposter. Dette er det mest brukte nøkkeltallet i kommunal økonomi, og det måler om kommunens drift går i balanse, dvs. forholdet mellom inntektene og utgiftene. Det anbefales generelt at kommunene bør ha et netto driftsresultat i regnskapet på minimum 1,75 % av driftsinntektene. Driftsregnskapet er gjort opp med et negativt netto driftsresultat på kr 5,8 mill. Dette utgjør -0,99 % av driftsinntektene.

Handlingsregel 2

Av disposisjonsfond på 62,2 mill. utgjør pensjonsfondet 26,9 mill. pr. 31.12.18.

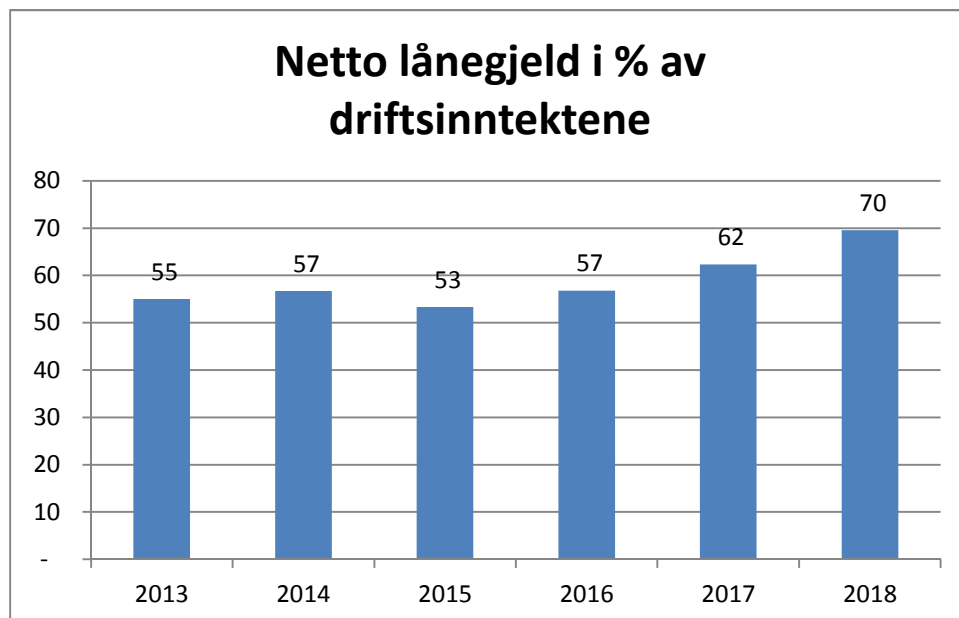

Disposisjonsfond utgjør 10,6 % av driftsinntektene pr. 31.12.18.

Handlingsregel nr. 3

Netto lånegjeld skal over tid ikke overstige 70 % av driftsinntektene.

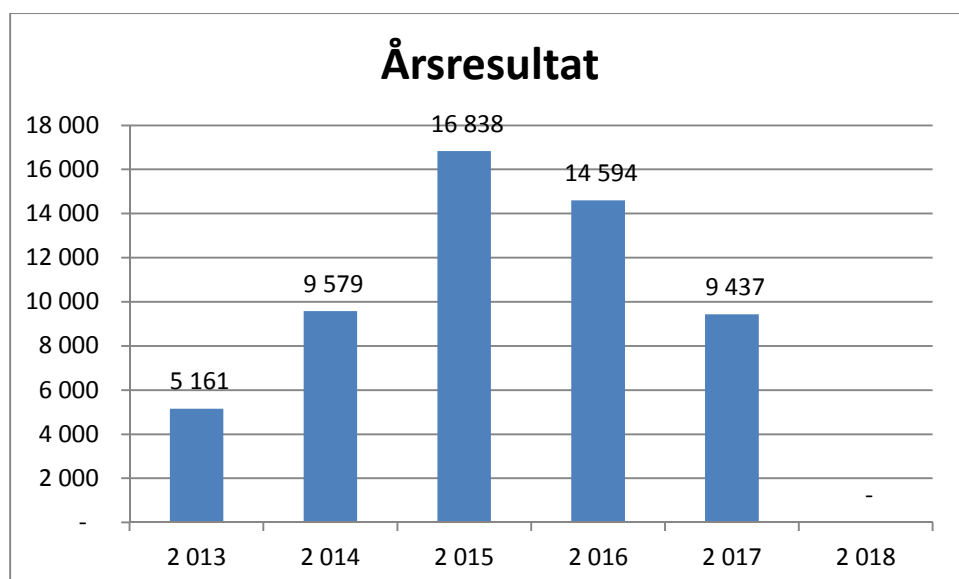
Definisjon av netto lånegjeld er langsiktig gjeld korrigert for pensjon, utlån og ubrukte lånemidler.

Utvikling i lånegjeld

Netto lånegjeld utgjør nå 70 % av driftsinntektene.

Resultat

Oppsummering regnskapsresultat

Årets regnskapsresultat er kr 0 etter strykning på kr 1 mill.

Budsjett som styringsverktøy

Virksomhetene er gitt bevilgning med netto tildelt ramme innenfor de ulike rammeområdene. Det er krav om at virksomhetene justerer netto budsjett løpende gjennom året.

Virksomhetene rapporterer selv utfyllende avvik som en del av årsmeldingen.

Rådmannen har rapportert til formannskapet månedlig på de områder med størst utfordringer. Rapportering til kommunestyret blir gjort pr. tertial. Dersom virksomhetene fremmer vesentlige avvik i forbindelse med rapportering, blir dette kommentert i tertialrapport og fremmes som egen sak i etterkant.

Rammeområdene:

	Avvik 2018	Regnskap 2018	Buds(end) 2018	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Rammeområde 1	495	69 507	69 012	69 936	71 599
Rammeområde 2	6 431	107 748	101 317	98 952	102 647
Rammeområde 3	4 826	160 537	155 711	151 717	159 044
Rammeområde 4	3 121	50 688	47 567	46 805	49 666

Rammeområde 1 Stab, kultur, næring, NAV, kirke og andre interkommunale samarbeid viser et netto merforbruk med 0,5 mill. kroner. Det ble ved 2. tertial rapportert om prognose med 1,2 mill. kroner knyttet til økonomisk sosialhjelp.

Hovedårsaken til resultatet er 1,4 mill. kroner i merforbruk til utbetaling av økonomisk sosialhjelp. Rådmannens stab har mindreforbruk med 0,6 mill. kroner som følge av reduserte utgifter til revisjon og bruk av konsulenter/juridisk bistand.

Rammeområde 2 Skoler, barnehager og voksenopplæring har et merforbruk på 6,4 mill. kroner. Det ble ved 2. tertial rapportert om prognose med 3,2 mill. kroner. Utover tallfestet rapportering ble det omtalt usikkerhet rundt refusjon fra staten til voksenopplæring.

Voksenopplæring har merforbruk med 3 mill. kroner. Hovedårsaken til dette er tilbakeføring av refusjon fra staten som ble inntektsført i 2017 med 2,4 mill. kroner. Dette var ikke tallfestet og avklart med Imdi pr. 2. tertial, og ble tekstlig omtalt i rapporteringen. Utover redusert refusjon er det i hovedsak merutgifter knyttet til lønn.

Barnehagene går med 1 mill. i merforbruk, som i hovedsak skyldes økt antall enkeltvedtak og nødvendig styrkingstiltak i grupper. Resultatet er i tråd med rapportering pr. 2. tertial.

Skolene har positivt avvik, og går med 0,5 mill. i mindreforbruk. Hovedårsaken til dette er sykelønnsrefusjon opp mot lavere vikarutgift og refusjoner fra staten.

Kommunalsjef har merforbruk med 2,8 mill. kroner.

Det ble ved 2. tertial rapportert om prognose med 1,8 mill. kroner. Årsaken til merforbruket er økt tilskudd til private barnehager med 0,3 mill. kroner, skoleskyss med 0,5 mill. kroner, økt betaling til andre kommuner med 0,6 mill. kroner grunnet fosterhjemsplassering. Videre er det merforbruk knyttet til administrasjon med 1 mill. kroner.

Rammeområde 3 Helse og omsorg har et merforbruk på 4,8 mill. kroner. Det ble ved 2. tertial rapportert om prognose på netto merforbruk med 3 mill. kroner.

Hjemmebasert omsorg har 2,6 mill. kroner i merforbruk. Det ble ved 2. tertial rapportert om mulig merforbruk med 1,9 mill. kroner. Avvik mellom regnskap og budsjett ligger i stor grad på ulike lønnsposter som en følge av hjemmeboende brukere med store oppfølgingsbehov.

Lokalmedisinsk senter (NGLMS) har mindreforbruk med 1,6 mill. kroner. Det ble ved 2. tertial rapportert om prognose for mindreforbruk uten beløpsmessig størrelse. Hovedårsaken til resultatet er streng budsjettstyring og reduserte lønnsutgifter, som følge av at det blant annet ble flyttet seks korttidsplasser ved NGLMS til sjukeheimen i sommerferien.

Kommunalsjef har mindreforbruk med 1 mill. kroner. Det ble ved 2. tertial rapportert samlet mindreforbruk med NGLMS på 1,3 mill. kroner. Årsaken til resultatet er vakanser og bruk av eksterne, avsatte tilskuddsmidler.

Sjukeheimen har merforbruk med 1,2 mill. kroner. Det ble ved 2. tertial rapportert om merforbruk med 0,6 mill. kroner. Resultatet skyldes i hovedsak økte utgifter knyttet til medisinsk forbruksmateriell og vaskeritjenester grunnet smittesituasjon. Videre har høyt sykefravær i perioder ført til merforbruk til lønn, som overtidsbetaling. Sjukeheimen ble også brukt til korttidsplasser for å redusere kapasitet ved andre avdelinger, og med det ble oppholdsbetalingen redusert.

Tjenester for funksjonshemmede har merforbruk med 3,5 mill. kroner. Det ble ved 2. tertial rapportert om 1,8 mill. kroner i merforbruk. Hovedårsaken til resultatet er korrigerende refusjon fra staten til ressurskrevende brukere fra 2017 og overbudsjetterte inntekter i 2018. Avregning viser at det ikke er tatt tilstrekkelig høyde for statens satser for innslagspunkt og bruk av premiefond fra pensjonskassen, og dette har ført til at virksomheten har estimert refusjon for høyt.

Rammeområde 4 Teknisk, plan og eiendom viser et merforbruk med 3,1 mill. kroner. Det ble ved 2. tertial rapportert om prognose for merforbruk med 2,5 mill. kroner.

Hovedårsaken til resultatet er merforbruk på renovasjon med 1,4 mill. kroner. Årsaken til dette er misforhold mellom prognoser og faktiske resultater fra NGR både for 2017 og 2018. Underskuddet vil være et såkalt fremførbart underskudd som må dekkes inn ved økning av gebyrer de neste årene.

Behandling av nærings slam viser et underskudd med 0,4 mill. kroner. Underdekning på nærings slam, skyldes feil registrering av innveid nærings slam, som igjen har ført til feilberegning av pris. Det er lagt opp til at underskuddet fra 2018 skal dekkes inn fra de som har levert slammet gjennom året. Totalt underskudd for nærings slam for 2017 og 2018 er 1,4 mill. kroner pr. 31.12.18.

Kommunale veier og gatelys har merforbruk med 0,8 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak ekstraordinært brøyting og strøing av vegene, som følge av mye snø og vekslende værforhold.

Avløpsområdet viser et underskudd med 0,7 mill. kroner, og dette skyldes i hovedsak feil beregning av inntektsgrunnlaget. Fremførbart underskudd på avløp er totalt 1,7 mill. kroner pr. 31.12.18. Dette skal dekkes inn gjennom gebyrinntekter de neste årene.

Økonomisk analyse Hovedoversikt Drift

Sammendrag

Økonomisk analyse fra nivå i 2015 til 2018 viser at driftsutgiftene har økt med kr. 63,8 mill., mens inntektene har økt med kr. 43,3 mill.

Skatt og rammetilskudd har i perioden økt med 30,2 mill. kroner, mens lønn- og sosiale utgifter har økt med 41,4 mill. kroner. Brukerbetalinger har økt med 0,4 mill. kroner og eiendomsskatten har økt med 5,3 mill. Andre statlige overføringer er redusert med 1,4 mill. kroner.

Fra nivå 2015 til 2018 er finansinntektene redusert med 5,5 mill., mens finansutgiften har økt med 5,2 mill. kroner.

For 2018 er ikke økning i nivået på skatt- og rammetilskudd tilstrekkelig for å dekke økningen i lønn og sosiale utgifter. Lønnsutgiftene økte med 7,8 mill. kroner, mens skatt og rammetilskudd økte med 4,8 mill. kroner. Samlet er det reduksjon i driftsinntektene med 8,5 mill. kroner, og driftsutgiftene øker med 3,9 mill. kroner.

Driftsinntekter

Samlede driftsinntekter ble 588,8 mill. kroner. Dette er en reduksjon med 8,5 mill. eller -1,4 % fra 2017 og 2,3 mill. kroner høyere enn justert budsjett for 2018

Brukerbetalinger ble 16,9 mill. kroner, en økning med 0,3 mill. kroner eller 1,5 % fra 2017. Inntekten ble 0,6 mill. kroner lavere enn justert budsjett for 2018. Dette skyldes i hovedsak reduserte inntekter knyttet til oppholdsbetaling institusjon med 0,8 mill. kroner og økte inntekter til egenbetaling med 0,2 mill. kroner.

Andre salgs og leieinntekter ble 60 mill. kroner, en økning på 0,9 mill. kroner eller 1,6 % fra 2017. Inntekten ble 1,1 mill. kroner høyere enn justert budsjett for 2018.

Dette skyldes i hovedsak økte leieinntekter kommunal eiendom og salg av mat til beboere i institusjon.

Overføring med krav til motytelse ble 116 mill. kroner, en reduksjon med 6 mill. kroner eller -4,9 % fra 2017. Hovedårsaken til reduksjon fra 2017 er refusjon fra staten til norsk- og samfunnsfagundervisning ved voksenopplæringa, refusjon fra andre kommuner legevaktsentral og refusjon fra staten til særlig ressurskrevende tjenester. Inntekten ble 0,2 mill. lavere enn justert budsjett for 2018.

Andre statlige overføringer ble 18,9 mill. kroner, en reduksjon med 9,5 mill. kroner eller -33,3 % fra 2017. Reduksjon fra 2017 skyldes i hovedsak redusert integreringstilskudd med 9 mill. kroner. Inntekten ble 2,4 mill. kroner lavere enn justert budsjett.

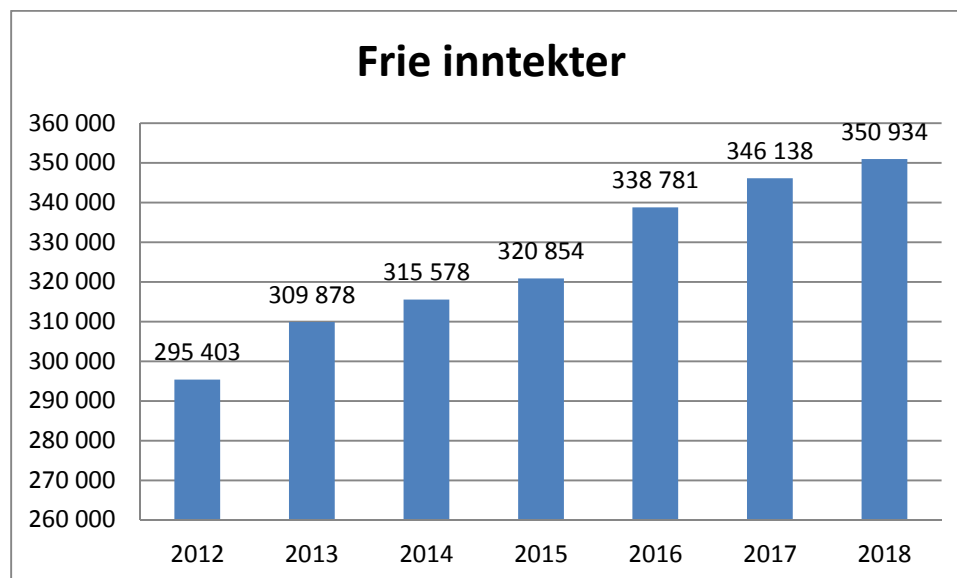
Frie inntekter av skatt og rammetilskudd ble 350,9 mill. kroner, en økning på 4,8 mill. kroner eller 1,4 % fra 2017. Inntekten ble 4,6 mill. kroner høyere enn justert budsjett. Dette skyldes i hovedsak en bedre skatteinngang enn kalkylene i revidert nasjonalbudsjett.

Skatt på inntekt og formue ble 120 mill. kroner, en økning med 4,6 mill. kroner eller 4 % fra 2017. Inntekten ble 4,6 mill. kroner høyere enn justert budsjett.

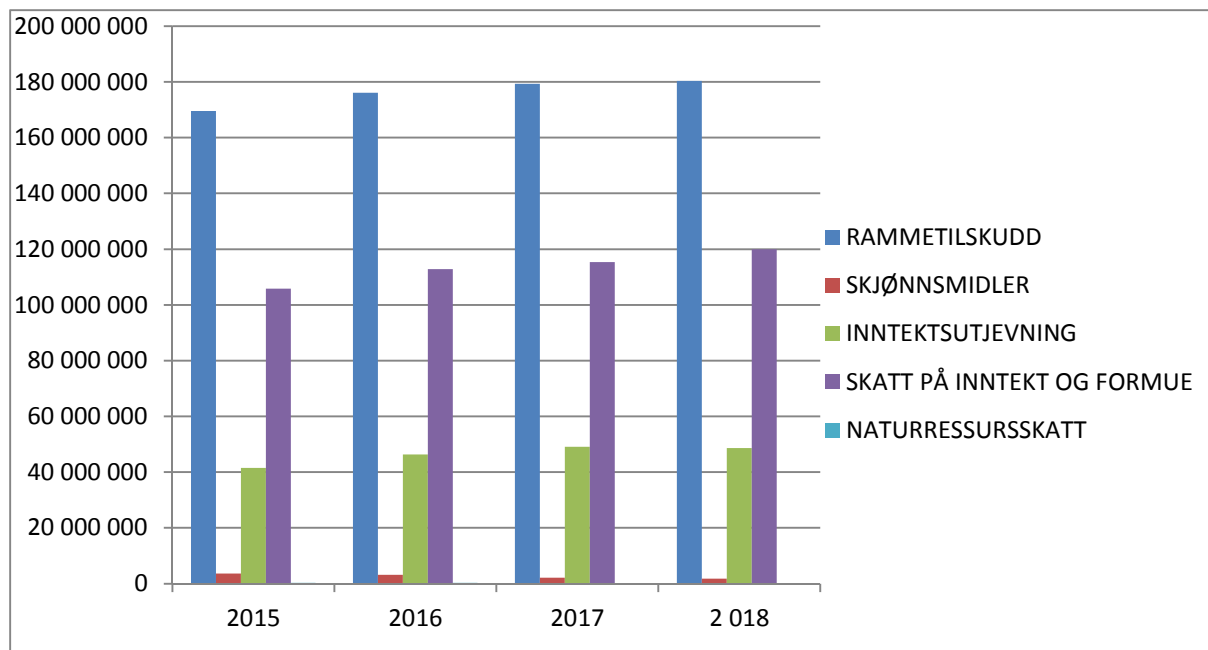
Skatteveksten på årsbasis ble i statsbudsjettet for 2018 anslått til 1,3 % for kommunene. På bakgrunn av lavere lønnsvekstanslag ble anslagene satt ned til 1,0 % i revidert nasjonalbudsjett (RNB). Deretter ble vekstanslagene oppjustert til 2,4 % i oktober 2018, på bakgrunn av ekstraordinært store uttak av utbytter til personlige skatteyttere, som trolig skyldes tilpasninger til skattereformen.

Total skatteinngang pr. innbygger i alle landets kommuner ble 30.693 kroner i 2018 mot 29.779 kroner i 2017. For Sel ble beløpet 20.473 kroner pr. innbygger mot 19.545 kroner i 2017. Skatteinngangen i Sel utgjorde 66,7 % av landsgjennomsnittet. Inntektsutjevningen utgjør 48,6 mill. kroner og er en reduksjon med 0,5 mill. kroner fra 2017. Skatt og netto skatteutjevning ble 93,7 % av landsgjennomsnittet.

Eiendomsskatt ble 24,3 mill. kroner, en økning med 1,9 mill. kroner eller 8,6% fra 2017. Inntekten ble 0,1 mill. kroner lavere enn justert budsjett.

Sum frie inntekter

Sammensetning av frie inntekter

Driftsutgifter

Samlede driftsutgifter var 596,3,4 mill. kroner. Dette er en økning på 3,9 mill. kroner eller 0,7 % fra 2017 og 3,6 millioner høyere enn justert budsjett.

Lønnsutgifter ble 341,1 mill. kroner, og økte med 6,2 mill. kroner eller 1,9 % fra 2017. Utgiften ble 2,3 mill. kroner høyere enn justert budsjett. Budsjettavviket er i hovedsak sammensatt med merforbruk av ekstrahjelp og overtid med henholdsvis 1,7 mill. kroner og 1,3 mill. kroner. Samlet lønnsutgift til disse to postene utgjør 13 mill. kroner. Det er også ført kjøp av vikarbyrå innenfor pleie og omsorg for 1,6 mill. kroner. Dette er utgiftsført på kjøp av varer og tjenester og blir således ikke beregnet som en lønnsutgift.

Sosiale utgifter ble 61,2 mill. kroner, og økte med 1,5 mill. kroner eller 2,6 % fra 2017. Utgiften ble 2,8 mill. lavere enn justert budsjett. Tilbakeført overskudd fra KLP har redusert pensjonspremien med 8,9 mill. kroner mot 5,5 mill. kroner i 2017. Årets premieavvik ble positivt med 9 mill. og tilbakeføring av tidligere års premieavvik ble utgiftsført med 5 mill. Ordningen med premieavvik gir kommunen en likviditetsmessig belastning, da premien betales i sin helhet til livselskapet, mens regnskapet viser lavere tall lik netto premieavvik og amortisering.

Kjøp av varer og tjenester ble 99 mill. kroner, en reduksjon med 2,2 mill. kroner eller -2,2 % fra 2017. Utgiften ble 10 mill. kroner høyere enn budsjett. Hovedårsaken til budsjettavviket er interne fordelinger av utgifter til IKT med ca. 3,2 mill. kroner. Dette er ikke reelt et merforbruk, men et budsjettavvik mot andre poster. Kjøp av konsulenttjenester og juridisk bistand har et budsjettavvik med 1,5 mill. kroner. Deler av denne utgiften har finansiering gjennom bruk av fondsmidler, og må sees i sammenheng med dette. Videre er

det merutgift med 1,6 mill. kroner knyttet til snøbrøytingsavtaler og 2,1 mill. kroner knyttet til vedlikehold av ledningsnett og byggtjenester inkl. materialutgifter.

Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon ble 34,7 mill. kroner, en økning med 2,6 mill. kroner eller 8,3 % fra 2017. Regnskapet avviker med 4,3 mill. kroner i merforbruk fra justert budsjett. Hovedårsakene er betaling til NGR med 1,3 mill. kroner, barnevernstjenester som fosterhjem, betaling til staten og andre kommuner med 0,6 mill. kroner, drift av NAV kontor med 0,3 mill. kroner og private barnehager med 0,3 mill. kroner. Videre er det feilført husleieutgift til Oppland fylkeskommune med 0,8 mill. Denne utgiften skal føres under kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon.

Overføringer ble 43 mill. kroner, en reduksjon med 4,1 mill. kroner eller -8,7 % fra 2017. Utgiften ble 7,3 mill. kroner lavere enn justert budsjett. Hovedårsaken til budsjettavviket er budsjettpost for reserverte bevilgninger med 10,3 mill. og utbetaling av økonomisk sosialhjelp med 1,3 mill. kroner.

Finanstransaksjoner

Finansinntekter ble 5,8 mill. kroner, som er en reduksjon med 0,5 mill. kroner eller -7,3 % fra 2017. Utbytte og renteinntekter ble 5,3 mill. kroner, og er en reduksjon på 0,1 mill. kroner i forhold til 2017, og 0,5 mill. høyere enn budsjettert beløp i 2018.

Sel kommune mottok 2,2 mill. kroner i utbytte og 0,8 mill. kroner i renter fra Eidefoss AS. Dette er en økning på 0,5 mill. kroner i forhold til 2017.

Finansutgifter ble 28,2 mill. kroner, og er en økning med 2,5 mill. kroner eller 9,8 % fra 2017. Regnskapet er i overenstemmelse med budsjettert beløp. Avdragsutgiftene var på 18,4 mill. kroner, en økning på 1,7 mill. kroner fra 2017 eller 10,2 %. Bokførte avdragsutgifter er innenfor grensen for minste tillatte avdrag i henhold til kommunelovens §50 nr. 7. Renteutgiftene ble 9,2 mill. kroner og er en økning med 0,4 mill. kroner fra 2017. Utgiften ble 0,3 mill. kroner lavere enn justert budsjett.

Interne finanstransaksjoner

Bruk av disposisjonsfond var budsjettert med 16,5 mill. kroner og regnskapsmessig bruk er 16,6 mill. kroner. Årsaken til differansen, er bruk av fond på driftsnivå (budsjettskjema 1B), på område for kommunalsjef helse og rådmannens stab. Avsetning til disposisjonsfond var budsjettert med 21,1 mill. kroner og er regnskapsført med 20,6 mill. kroner. Årsaken til differanse er avsetning av kraftmidler, jfr. prinsippvedtak i kommunestyresak 60/2016.

Overføring til investeringsregnskapet var budsjettert med kr. 1,5 mill. Siden driftsresultatet var negativt, ble strykninger gjennomført i henhold til regnskapsforskriftens §9. Overføring til investeringsregnskapet ble dermed regnskapsført med kr. 0,6 mill.

Investeringsregnskapet

Sel har i 2018 gjennomført investeringer med 105,5 mill. kroner. Investeringene er i hovedsak finansiert ved bruk av kompensasjon fra merverdiavgift, lån, tilskudd / refusjoner og bruk av felles disposisjonsfond.

Regnskapsmessig merforbruk i driftsregnskapet ble 1 mill. kroner. Strykningsregler ble gjennomført i samsvar med regnskapsforskriftens §9, med redusert overføring til investeringsregnskapet. Etter dette ble investeringsregnskapet avsluttet i balanse etter at finansiering ble ført inntil nødvendig behov. På grunn av reglene rundt finansiering og rekkefølge, jfr. vedtatt økonomireglement, er ikke disposisjonsfondet brukt som finansieringskilde fullt ut.

Kommunal- og regionaldepartementet ga i 2011 ut en ny veileder for investeringer. Sel har lagt denne og vedtatt økonomireglement til grunn i regnskapsføring av investeringsprosjekt.

Bevilgningen til prosjekt er årsavhengig og skal vedtas av kommunestyret. Det er likevel slik at prosjekt ikke nødvendigvis følger regnskapsåret, og av den grunn skal gjenstående bevilgning til prosjekt som ikke er slutført re-budsjetteres. Dette skal fremmes i egen sak for politisk behandling i nytt regnskapsår.

Budsjettavvik investeringer

Det blir vist til note nr. 20 som viser totalbevilgning og regnskap for det enkelte prosjekt, samt kommentarer knyttet til noen prosjekt. Av totalt 31 prosjekt, er det tre prosjekt som pr. 31.12.18 har vesentlig budsjettavvik.

K384 Nybygg funksjonshemmede

Prosjektet har pr. 31.12 gjenstående bevilgning med kr. 0,6 mill. kroner. Budsjettet ble regulert etter estimert årsprognose i sak 68/18, og fikk ved årsslutt et avvik med 1,1 mill. kroner i forhold til årsbudsjettet. Det er i 2017 og 2018 inntektsført refusjon fra staten med 21,6 mill. kroner, som forventes utbetalt i juni/juli 2019.

K727 Kjøp av Skansen 16

Prosjektet har pr. 31.12 gjenstående bevilgning med 3,3 mill. kroner. Kontrakten ble ikke signert før 31.12, og det ble derfor ikke utgiftsført noe på dette prosjektet.

K623 Hovedplan vann/avløp

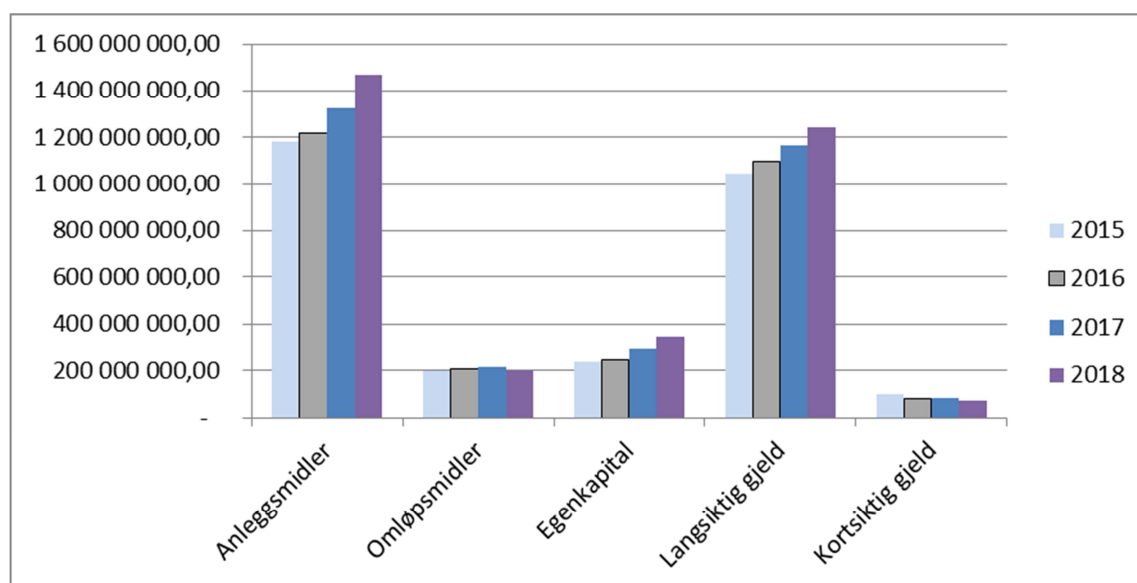
Prosjektet har pr. 31.12 gjenstående med kr. 10,6 mill. Ubrukte midler til prosjektet er kontraktsfestet til 5,8 mill. kroner. Dette er knyttet til Johan Nygårds gate, Olav Bismos gate, Mullers gate, samt prosjektering, regulering og grunnverv Thoøya vannverk/vannbehandlingsanlegg. Restmidler utgjør 4,8 mill. kroner, som ikke blir foreslått overført til 2019.

K657 Regionsenterprosjekt

Prosjektet fremstår i noteoppstillingen med et totalt merforbruk med 3,5 mill. kroner. Årsaken til dette, er at prosjektet feilaktig er budsjettert med netto-tall tidligere år. Prosjektet avviker ikke fra årsbudsjett i 2018.

Balansen

Balansen viser forholdet mellom kommunens bokførte eiendeler på den ene siden og summen av gjeld og egenkapital på den andre siden. Balansen gir bl.a. grunnlag for å vurdere utviklingen i kommunens likvide stilling og finansielle balanse.

Eiendeler

Sum eiendeler økte med 130,2 mill. kroner fra 2017 til 2018.

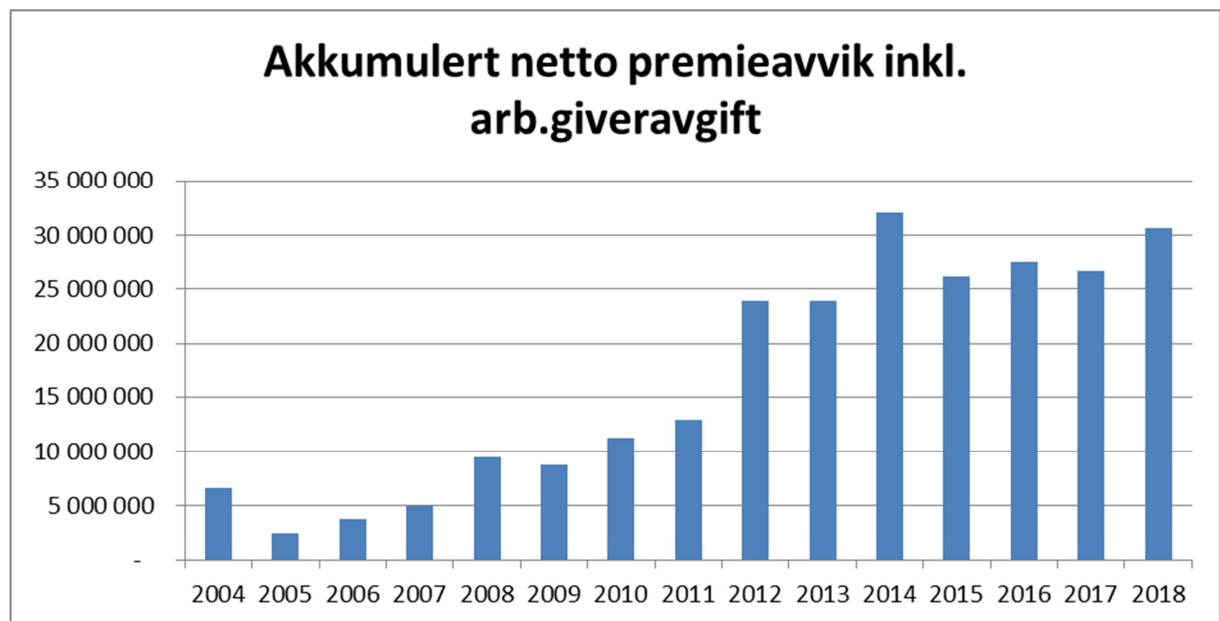
Pensjonsmidlene økte med 57,6 mill. kroner, aksjer/andeler økte med 1,6 mill. kroner, utlån økte med 1,7 mill. kroner, kortsiktige fordringer inklusiv premieavvik pensjoner økte med 0,4 mill. kroner, likvide midler kasse/bank ble redusert med 11,9 mill. kroner. Kommunen har hatt en jevn økning i investeringer i anlegg, maskiner og utstyr og netto økning i anleggsmidler utgjør 80,8 mill. mill. kroner når avskrivningene er hensyntatt.

Egenkapital

Sum egenkapital økte med 57,2 mill. kroner fra 2017 til 2018. Egenkapitalens fondsdel ble redusert med 17,7 mill. kroner.

Premieavvik

Prinsippet rundt premieavvik er at kommunen skal bokføre en beregnet pensjonskostnad i stedet for årets betalte pensjonspremie. Dette er et spesielt unntak fra kommunenes generelle regnskapsprinsipper. Premieavviket er forskjellen på hvert års betalte premie og beregnet kostnad. Sel har et bokført akkumulert netto premieavvik på 30,7 mill. inkl. arbeidsgiveravgift. Det vises til note nr. 3 vedrørende reglene om tilbakeføring av inntekten.

Gjeld

Langsiktig gjeld økte med 78,9 mill. kroner fra 2017 til 2018. Lånegjelda økte med 56,3 mill. kroner og pensjonsforpliktelsen økte med 22,6 mill. Ved utgangen av året har kommunen 755,5 mill. kroner i pensjonsforpliktelser. Kortsiktig gjeld er redusert med 5,9 mill. kroner.

Arbeidskapital og likviditet

	2018	2017	2016	2015
Omløpsmidler	200 800	212 222	206 768	197 260
Kortsiktig gjeld	74 034	79 933	79 162	99 179
Arbeidskapital	126 766	132 290	127 606	98 081
Ubrukte lånemidler	-24 702	-12 534	-15 315	-8 898
Bundne fond	-40 349	-41 015	-38 186	-34 063
Ubundne investeringsfond	-2 845	-4 414	-4 057	-4 065
Arbeidskapitalens driftsdel	58 870	74 326	70 047	51 055
Korrigeringer:				
Netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravg.	-30 714	-26 748	-27 634	-26 202
Arbeidskapitalens driftsdel korrigert	28 156	47 578	42 413	24 853

Arbeidskapitalens driftsdel viser kommunens grunnlikviditet, - omløpsmidler som ikke er gjeld eller på annen måte knyttet til bestemte formål.

I arbeidskapitalens driftsdel inngår 30,7 mill. kroner i premieavvik pensjoner. Beløpet er inklusive arbeidsgiveravgift. Dette er balanseføringer som ikke er likvide midler, men som skal føres tilbake over flere år. Arbeidskapitalens driftsdel korrigert er positiv med 28,2 mill. kroner, dvs. en forverring med 19,4 mill. kroner fra 2017 til 2018. Det er viktig at kommunen ikke benytter inntekten av premieavvik til tjenesteproduksjon, men at dette i sin helhet blir avsatt til disposisjonsfond. Kommunestyret fattet prinsippvedtak om dette i økonomiplanen for 2014-2017.

Selv om driftslikviditeten er betydelig forverret i 2018, så anses den likevel fortsatt som god.

Likviditetsgradene 1 og 2 benyttes ofte som indikatorer på virksomhetens likviditet. Formålet med en likviditetsanalyse er å vurdere evnen til å gjøre opp sine kortsiktige forpliktelser.

Minst likvide omløpsmidler

Likviditetsgrad 1 viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, og bør være større enn 2, dvs. at minst halvparten av omløpsmidlene skal være finansiert med langsiktig kapital. Sel sin likviditetsgrad 1 pr. 31.12.18 er **2,3** som er over anbefalt grense. Det er gjort fradrag for premieavvik.

Mest likvide omløpsmidler

Likviditetsgrad 2 som viser forholdet mellom mest likvide omløpsmidler (kasse, bank) og kortsiktig gjeld bør være større enn 1, dvs. at den kortsiktige gjelden i sin helhet bør være finansiert med midler som raskt (0-3 mnd.) kan gjøres likvide. Kommunens likviditetsgrad 2 er på **1,2** som er over anbefalt grense.

Internkontroll

Risikovurdering og formalisering

Sel kommune bruker kvalitetssystemet «Kvalitetslosen» med den hensikt å styrke internkontrollen. Systemet er fortløpende under utvikling med regelverk og prosedyrebeskrivelser. Når det oppstår uønskede hendelser, skal det meldes avvik i systemet og på bakgrunn av en risiko- og sårbarhetsanalyse vektles alvorlighetsgraden av den som melder.

Kontrollaktiviteter

Økonomisk rapportering til Kommunestyret er utført i henhold til økonomireglementet. Ut over dette, har rådmannen gitt månedlig rapportering til formannskapet i første halvår rundt barnevern og NAV. I løpet av andre halvår ble dette gjort ved behov.

Interkommunalt samarbeid

I årsberetningen til den kommunen hvor et interkommunalt samarbeid har sitt hovedkontor skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme samarbeidets stilling og resultatet av virksomheten, og som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold som er av vesentlig betydning for samarbeidet. Regionrådet for Nord-Gudbrandsdal har hovedkontor i Sel og er bedt om å komme med innspill til årsberetningen. Det er ikke gitt noen innspill fra Regionrådet.

Likestilling

Kommunen har som arbeidsgiver en redegjøringsplikt over den faktiske tilstanden når det gjelder likestillingen i virksomheten. I henhold til likestillingsloven § 1a, første og tredje ledd, plikter alle kommuner å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for likestilling mellom kjønnene innenfor virksomheten. Kvinner og menn skal gis like muligheter til utdanning, arbeid og kulturell og faglig utvikling. I det utvidede likestillingsperspektivet, jobber Sel kommune kontinuerlig for at alle personer som er eller blir ansatt skal ha like arbeidsvilkår og ikke forskjellsbehandles på bakgrunn av funksjonsevne, kjønn, religion, legning eller etnisk tilhørighet.

Sel kommune har en kvinneandel som kjennetegner kommunesektoren generelt. Antall faste årsverk i 2018 (etter ansettelsesprosent) var 508,56 fordelt på 667 ansatte. Dette er en økning i faste årsverk på 16,06 i forhold til 2017. Faste årsverk i 2017 var beregnet av stillingsprosenten, og ikke av ansettelsesprosenten. Dette gir et uriktig bilde av de faktiske forhold og bemanningsbehovet. For eksempel kan en arbeidstaker kan være ansatt i 100 % (oppgitt som ansettelsesprosent), men jobbe kun 80 % av denne (oppgitt som stillingsprosent). Det blir derfor mest riktig å rapportere på årsverk ut fra ansettelsesprosent.

Av de faste årsverkene, er andelen kvinner 80,46 % og menn 19,54 %. En svak endring fra 2017 med en økning i årsverk på menn med 0,36 prosentpoeng, og dertil reduksjon på kvinner.

Gjennomsnittlig årslønn for kvinner i Sel kommune var i 2018 kr. 460.545 (kr. 448.405 i 2017). Tilsvarende for menn var kr. 489.912 (kr. 485.912 i 2017). Differansen i årslønn mellom kvinner og menn utgjorde kroner 29.367 (kr. 37.512 i 2017). Differansen mellom kvinner og menn er redusert i perioden fra 2017 til 2018, noe som er en ønsket og villet utvikling.

Sel kommune har hatt totalt 25 ledere i tonivåmodellen i 2018. Dette fordeler seg på 1 rådmann, 3 kommunalsjefer og 21 virksomhetsledere. Av disse er 16 kvinner (64 %) og 9 menn (36 %). Dette er uendret fra 2017.

Heltidskultur

Sel kommune deltok i prosjektet «Attraktive arbeidsgivere» i regi av KS i 2018, der fokus var satt på heltidsjobbing. Sel kommune valgte en kobling mot arbeidet med innføring av årsturnus, samt bemanning og utvikling av ressursenheten/vikarpool innen pleie – og omsorgssektoren.

Heltidskultur har også i 2018 vært ett av satsingsområdene gjennom året, blant annet gjennom etablering av ressurs-/vikarpool innen pleie- og omsorgssektoren. Det ble lyst ut stillinger i desember 2018, for å øke ressursenheten og tilsetning skjer i disse dager. Det ble gjennomført en egen fagdag for ansatte i helse- og omsorgstjenestene i november 2018, der bl.a. årsturnus var tema. Sel kommune er den eneste kommunen i landet som har inngått avtale om årsturnus i alle virksomheter innen helse og omsorg.

Plan om heltid i Sel kommune ble jobbet med i hele 2018, og er nå slutført.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i faste årsverk 2018, var 76,16 % (2017: 77,68 %) Andel fast ansatte som jobbet heltid i 2018 var 291 ansatte. Dette utgjør 43,62 % (2017: 45,65 %)

Likebehandling

Sel kommune er medlem i organisasjonen «Rasismefri Sone». Det forplikter kommunen til å delta i et organisert arbeid, for å motvirke rasisme. Sel kommune har vært en aktiv MOT kommune gjennom mange år, og dette viktige arbeidet er med på å sikre et kontinuerlig fokus på likebehandling, etiske standarder og mot diskriminering.

Sykefravær

Det samlede sykefraværet i 2018 var 7,6 %. Av dette er 0,9 % egenmeldt sykefravær. Dette er en økning i forhold til 2017 der samlet sykefravær var 7,2 %. I tillegg til oppfølging av langtidssykemeldte, har implementering av de nye rutineene for sykefraværsoppfølging fortsatt vært i fokus i 2018. Det har vært arbeidet systematisk med internopplæring i personalforvaltning for alle ledere. Kommunens deltakelse på KS NED prosjekt har vært høyt prioritert høsten 2018. Alle virksomheter innen helse- og omsorg, barnehagene og NAV Sel har kommet godt i gang med arbeidet. Det er opprettet miljøgrupper ute på hver enkelt virksomhet, jfr personalhåndboka punkt 6.1.1. Miljøgruppas rolle og mandat skal i hovedsak være av forebyggende art, og bygge opp det jevnlig partssamarbeidet i virksomheten. Sel kommune har vært en aktiv IA-bedrift i 2018(inkluderende arbeidsliv).

Etiske retningslinjer

Kommunens ledelse er kontinuerlig opptatt av å arbeide for gode etiske standarder og systemer som hindrer misligheter i alle ledd i kommuneorganisasjonen. Etiske retningslinjer, rutiner og prosedyrer som skal sikre god etisk standard og framferd er nedfelt i kommunens kvalitetssystem. I september satte rådmannen fokus på etikk, habilitet og korrupsjon i et felles kommunestyremøte hvor alle kommunens ledere deltok.

HMS

Sel kommune arbeider aktivt med helse, miljø og sikkerhet og i forbindelse med ny personvernforordning ble opplæring og bruk av internkontrollsystemet aktualisert og revitalisert. Med forankring i Arbeidsmiljølovens bestemmelser, har kommunen Arbeidsmiljøutvalg (AMU) som består av like mange representanter fra arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden. I tillegg deltar bedriftshelsetjenesten i utvalget. I desember vedtok AMU en ny organisering for å få økt fokus i hele organisasjonen. Dette fordi utvalget drøfter og behandler saker som har stor betydning for alle ledere og ansatte. Fra januar 2019 deltar IA rådgiver fra NAV arbeidsgiver som fast medlem uten stemmerett, men med tale- og forslagsrett.

Vernetjenesten er en viktig ressurs i arbeidsmiljøsammenheng, og det er gode samarbeidsrelasjoner mellom vernetjenesten og arbeidsgiver. Vedtatte årsplan og rutiner for overordnet HMS-arbeid i henhold til internkontrollforskriften, har medført at Sel kommune har fått gjennomført et godt og systematisk HMS arbeid gjennom året.

Universell utforming

Universell utforming handler om tilrettelegging, integrering og utforming av produkter, bygg og omgivelser som gjør at de kan brukes av alle mennesker i så stor utstrekning som mulig uten spesiell tilpassing. Omgivelser, bygg og produkter som er universelt utformet vil i de

fleste tilfeller oppleves som en god kvalitet for alle, og vil i størst mulig grad inkludere alle mennesker i alle aldre, alle størrelser og med ulike ferdigheter og forutsetninger.

Sel kommune har fokus på å ivareta universell utforming i alle ledd når vi planlegger og ved utforming av bygg, uteområder og informasjonskanaler, for å sikre tilgjengelighet for alle og god kvalitet for alle mennesker uavhengig av funksjonsevne. Tilgjengelighet og tilrettelegging for alle brukergrupper innarbeides og ligger til grunn for de tjenester Sel kommune yter og har ansvaret for.